

SLOVENSKI NAROD.

Letnja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj e blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Novoimenovani deželni predsednik kranjski, g. Andrej Winkler.

—!— Pred par dnevi nam je naš dobro informirani beški dopisnik poročal, da zgubimo dozdanjega kranjskega deželnega predsednika g. Kalino, in da dobomo novega, ki bode imenovan še pred veliko nočjo. Kdo bode tedaj prišel na to važno mesto? Ali imajo ustavaki še zmirom toliko upliva, da nam bodo poslali z Dunaja kakega nepoznanega in morebiti ne-ljubega gospoda, prisezajočega na tako zvano „ustavoverstvo“? To je bilo vprašanje, ki je stalo skozi teden dni na dnevnem redu političkih pogovorov. Enkrat smo čuli, da bode naš bodoči novi deželni predsednik zdanji kranjski deželni glavar, g. Kaltenecker; se ve, da to nismo smatrali resnim, — kdo si more tudi misliti g. Kalteneckerja na deželnem predsedniškem stolu? Še drugi kandidatje za to mesto so se imenovali, in sicer imena tacih móž, ki nam niso nič simpatično zvenela po ušesih. Ali sodili smo za trdno, da za g. Kalino ne more priti kak zagrizen protivnik naš, zdanje razmere bi ne dopuščale tega. Vsem kombinacijam pa je storil konec telegram, ki smo ga prejeli včeraj z Dunaja, naznanjajoč, da je g. Kalina imenovan za Brno, v Ljubljano na njega mesto pa da pride g. Winkler, dvorni svetnik in zdaj slovenski državni poslanec goriški.

Ker je to zvršen faktum, bodi nam dovoljeno, da se ozremo malo na delovanje g. Kaline mej časom, ko je stal na čeli kranjske deželne vlade. Mi ponavljamo, kar smo že pred kratkim rekli: g. Kalina je bil mož beseda; ko je nastopil svoj važen posel na Kranj-

skem je obljubil, da hoče biti objektivni obema strankama. Mi nismo nigdar kritikovali te njegove izjave, nismo niti več zahtevali; vajeni prejšnjega silnega ustavovernega pritiskanja in tlačenja ob steno, zadovoljili smo se uže z „objektivnostjo“, ki se nam je s predsedniškega stola kranjske deželne vlade obetal, kajti vedeli smo takrat uže, da, če kranjska nemčurska stranka ne bode dobivala pomoči od zgoraj, da mora razpasti. G. deželni predsednik Kalina je držal svojo besedo, držal je svojo obljubo in nič drugega nij za nas storil; on je prepustil ljubljansko „ustavoverno“ stranko samej sebi, a pomagal tudi nigdar nij dejanstveno narodnej slovenske stranki. In velikansko posledico, čvrst uspeh te njegove objektivnosti vidimo denes: na Kranjskem je propala „ustavoverna“ stranka, propala je ona tako, da se ne bode nigdar več mogla spraviti na noge, ako ne bode dobila zopet vladne podpore, katero zahteva záse. Mi nasprotno se ne bojimo bodočnosti, ne bojimo se je tudi potem, ako nam je vlada samo objektivna, tudi ako nam ona nehče pomagati. Dakle pa tudi nij nič drugega, nego nemška agitacija „pro domo“, ako dunajski listi židovski čenčajo, „da se je pod g. Kalino kranjsko deželo „slovenizovalo“, da je bil pristranski in da je zatiral nemštvo na Kranjskem.“ Gospod Kalina nij Kranjske niti „slovenizoval“, ker to je nemogoče, kajti Kranjska je uže slovenska, tu stanuje samo slovensko ljudstvo, ki govori slovenski jezik, a nemški mu še le v šoli vtepljejo, — nemštva, nemškega naroda ne poznamo na Kranjskem, dakle g. Kalina nemštva tudi nij mogel zatirati. Sè svojega stališča ponavljamo še enkrat, da g. Kalina nam

nigdar nij pomagal, a pomagal tudi nij ljubljanskim ustavakom, on je bil samo objektivni v vseh rečeh. Spominjamo se raznih volitev v prejšnjih letih; tačas so sedeli na kranjskem deželnem predsedniškem stolu možje, ki so bili najljutejši sovražniki narodu, za katerega bi morali skrbeti. Ti možje so smatrali za jedino svojo nalogo, da spravijo na noge zloglasno „ustavoverno“ stranko, ki se je rekrutirala jedino le iz birokratov in renegatov; ta stranka, zagovarjajoča samo nemštvo, se je postavila v direktno nasprotje slovenskemu narodu, in njo je vlada podpirala. Zato so bili z njeno pomočjo voljeni v državni zbor Dežmani in drugi naši protivniki; ustavoverna vlada je pomagala, da je prišla ljubljanska trgovinska zbornica v ustavaške roke; ustavoverna vlada je dala Kranjske nemšk deželni zbor; ustavoverna vlada je zakrivila, da ima Ljubljana nemškega župana in nemško svetovalstvo. Da se je vse to zgodilo, pomagala je prejšnja beška vlada, ki je neizrečeno zatirala nas Slovence, a podpirala nemštvo na Kranjskem. Prišel je v Ljubljano g. Kalina, dejal je, da bode objektivni, bil je res objektivni, in denes se ustavoverna stranka na Kranjskem more prištevat mrtvim. Ako g. Kalina ostane na uže pri nas ukrenenem poti, potem iz srca čestitamo svojim bratom Moravanom, kamor zdaj od nas otide.

V Ljubljano pride za deželnega predsednika g. Winkler. Predno izrečemo o tem gospodi svojo misel, omenimo naj, kako sprejemata to vest dva nemška lista, dunajska „Deutsche Zeitung“ in ljubljanski „Tagblatt“. Prvo imenovani list pravi, ko pove, kaj da je bil doslé g. Winkler: „Preje je hodil z ustavoverno stranko, zdaj hodi z avtonomisti,

Listek.

Naš Preširen v nemškem prevódu.

Preširenklänge von Edward Samhaber. Laibach. Druck und Verlag von Ig. von Kleinmayr & Fed. Bamberg 1880. — V osmerki 90. strani. Cena 1 gold.

(Konec.)

In kako dovršeno je preložen sonet:
Življenje jeéa, čas v nji rábelj hudi . . .!

Todessehnsucht.

Ein grauenvoller Kerker ist das Leben,
Der unbarmherzige Henker ist die Zeit;
Ihm ist als Braut das immer junge Leid,
Als Wächter ihm die Reue beigegeben.

O lichter Tod! wann wirst du dich erheben?
Ich bin so milde von dem ewigen Streit.
Was säumest du? Ich bin ja gern bereit,
In jenes Reich der Ahnungen zu schweben,

Wo die Gewalt, die eherne, entschwindet,
Wohin der Arm des Feindes nimmer reicht
Und keine Fessel meine Seele bindet.

Es ist in der braunen Erde wird mir leicht;
Und wie auch Stürme um den Hügel tosen,
Man schläft so ruhig unter weissen Rosen.

In kdo bi z naslednjo pesnijo ne bil zadovoljen?

Wohin?

Ich stürme dahin ohne Rast und Ruh —
„Wohin, o Freund?“ Was fragest du!

O frage die Wolke hoch über dem Land,
O frage die Welle am Meeresstrand,

Wann ihr mächtiger König, der Sturmgott, rast
Und sie vorwärts schleudert in fliegender Hast!

Und wie Welle und Wolke nicht wissen wohin,
So schleudert auch mich der verzweifelte Sinn.

Ich fühle nur Eines so bitter und scharf:
Dass ich vor ihr himmlisches Auge nicht darf

Und dass auf der Erde kein Plätzchen erspriesst,
Wo man so unendliches Wehe vergisst.

Ne bodem trdil, da so se prelagatelju vse pesni tako posrečile kakor te; a vse so toliko dovršene, da more tudi kritičen čitatelj z njimi zadovoljen biti. Tako nam dosedaj Preširna še nihče nij preložil.

Držeč se Lessingovih besed: Christliche Bekehrungsgeschichten sind kein Stoff für Poesie — prof. Samhaber „Krst pri Savici“ nij prevodil, najbrž misleč, da bi ta pesen Nemcem ne prijala; a bila mu je vir, iz katere je zajel večjo pripovedno pesen „Črtomir“. Slovencu, ki zna svojega Preširna na pamet, čudno se godi, čitajočemu ta pesniški proizvod, ki je sicer poln spominov iz Preširna, a vendar nij Preširen. Beseda je lepa in, kakor pri Samhaberji vselej, dovršena, a pesen ima premalo organske zveze. Možno se mi zdi, da bode boljše ugajala nemškemu čitatelju nego more prijati slovenskim. Vendar bi svetoval g. Samhaberju, da, ako bode svojo knjigo še jeden pot dal mej svet, naj to pesen na mnogih mestih preuredi ter bolj na Preširnov „Krst“ nasloni. Osobito nenaravna se mi zdi njegova prememba, da se Črtomir stoprav po bitvi pri Ajdovskem gradu v Bogomilo zaljubi.

A kar čitatelju osobito dobro dé, to je tisto plemenito, pravo pesniško navdušenje, s

Njegovo imenovanje za kranjskega deželnega predsednika pomenja samo to, da se hoče Kranjsko popolnem slovenizovati in sicer z odobrenjem beske vlade. Glasilo ljubljanskih nemških birokratov pa se čudi temu imenovanju, óno ne more pojmiti, kako da pride za deželnega predsednika v Ljubljano g. Winkler, ón mož, ki hodi zdaj z avtonomisti, — to glasilu g. Kalteneggerjevo naznanja novemu predsedniku g. Winklerju boj, opozicijo za vsako ceno. Nam Slovencem to zadostuje. Ako si naši protivniki zobe brusijo ob novem kranjskem deželnem predsedniku, ako strastno nánj zabavljajo, moremo smatrati to za dokaz, da g. Winkler odobruje g. Kalinin pot. G. Winklerja poznajo naši protivniki, a — poznamo ga dobro tudi Slovenci. Njega so volile ob zadnjih državnozbornih volitvah dné 30. jun. 1879 slovenske kmetske občine goriške svojim poslancem; volilo ga je duhovenstvo goriško in slovensko prebivalstvo. Njemu protivni kandidat je bil kmetijski učitelj gospod Povše, ki je sè svojo trdovratno kandidaturo prouzročil ne majheno zmešnjavo. Mnogo volilcev je hotelo voliti g. Winklerja, ki jih je uže v prejšnjem državnem zboru zastopal. Nastopil je še en kandidat, trije tedaj uže, a óni, ki je najmenj mislil na odstop, je bil zopet g. Povše. Zoper g. Winklerja se je hudo agitiralo, a narod slovenski goriški se za vse to nij zmenil, nego dal mu je svoje zaupanje, izbral ga je svojim zastopnikom. Pred volitvami je izdal g. Winkler brošurico v lepem slovenskem jezici, v kateri je poudarjal svojo neodvisnost in naglašal, da je tudi v minolem državnem zboru vestno skrbel in delal za blagor svojega naroda slovenskega, javno je priznal, da je zvest sin tega istega naroda. In — to je resnica, katero je g. Winkler zopet sijajno potrdil sè svojim postopanjem takoj ob početku zasedanja zdanjega državnega zbora. Brez premisleka je vstopil v óni klub državnega zbora, kjer sedé vsi slovenski poslanci, v Hohenwartov klub, pridružil se jim je in ž njimi ter s celo avtonomistiško stranko do denes složno glasoval pri vseh vprašanjih. G. Winkler je pošten, odkritosrčen značaj, opravičeno smemo si čestitati na njegovem imenovanju kranjskim deželnim predsednikom. Kajti prvokrat ima kranjska dežela namestnika, ki je zmožen ne samo po-

polnem slovenskega jezika v govoru, temuč, ki je slovstveno slovenski popolnem izobražen. On pozna popolnem razmere na Kranjskem, razjasnili so mu jih še bolj lahko naši slovenski državni poslanci, s katerimi je bil na Dunaji vsak dan v dotiki. Zato nadejajoči se, da g. Winkler ne bode krenil s pota, kateri je nastopil in pokazal svojim naslednikom g. Kalina, kličemo uže denes iskreno: Živio novi kranjski deželni predsednik, slovenski državni poslanec g. Winkler!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. marca
Poročali smo o konferenci mej avtonomisti in grofom Taaffejem, ki je bila zadnjega četrtka zvečer. Dunajski „Fremdenblatt“ je gledé te konference poročal, da so avtonomisti v zadnjem časi posebno pritiskali na grofa Taaffeja, naj pohodi seje eksekutivnega komiteta avtonomistiškega, da pride s to stranko v óžjo dotiko. Tega pa da se je doslé grof Taaffe branil, in uklonil se še le omenjenega večera. Isti list pripoveduje nadalje, da so v dotičnej konferenci avtonomisti posebno naglašali svoja zahtevanja, ki jih stavljajo do vlade. Kar se tiče prvega dela poročila, to je neresnično. Ne avtonomistiška stranka je želela konference z grofom Taaffejem, nego ta je izrazil prvi to željo, kar je čisto naravno. Omenjeni list je bil pod prejšnjimi vledami polu uraden, dandenes nij več in tedaj je vse, kar je poročal, samo izmišljotina.

Ustavoverci so na celej črti potolčeni in njih časopisje jadikuje, da nij še konec ustavaškemu trpljenju. Zato pa njih jeza ne pozna meje in ljudstvo — dunajsko — vzbujajo z glasom, da bode mej velikonočnimi prazniki imenovano čisto avtonomistiško ministertvo. Taki glasovi se sicer ne obistinujó, a ko bi se uresničili, bilo bi to samo pravično in parlamentarno. Na vsak način pa ustavaki ne morejo nič več upati, da pridejo kmalu zopet na krmilo.

Vnanje države.

Ruski poslanik v Parizu, knez Orlov, gre v pokoj; na njega mesto bode imenovan general Ignatijev.

Knez bolgarski, ki je bil zdaj v Peterburgu, je baje denes na Bolgarsko odpoval. V Sredec pride koncem tega meseca.

Atenska zbornica je zavolj vladinega letnega proračuna sprejela z večino vlado grajajoč dnevni red, zbog česar je dalo dozdanje grško ministertvo svojo ostavko. Novo vlado bode kralj vzel iz opozicije, ter je dal Trikupisu nalog, da sestavi novo ministertvo.

Francoski državni dohodki presežajo proračun v prvi polovici meseca marca za 14 milijonov frankov.

Italijanske zbornice predsednik Farini je dal svojo ostavko; na njega mesto je bil volien podpredsednik Spantigati. Zbornica je rešila budget vnanjega ministertva; v tej debati se je govorilo prav miroljubivo o vnanjej politiki vlaškej, — kar pa vendar nij verjeti. Vnanje se kaže zdanje vlaške ministertvo jako miroljubivo, zato pa za kulisami podpira bolj intrige „Italia irredente“.

Dopisi.

Iz Idrije 19. marca. [Izviren dopis.]
Ravno te dni preiskuje v Idriji posebna komisija rudarske razmere. Ker je iz tega razvidno, da vlada hoče resnico izvedeti, zatorej opozorujemo Idrijčane, naj povedó dotičnej komisiji golo resnico, potem nij dvombe, da bi ne zasijalo solnce milejše bodočnosti tudi idrijskim rudarjem.

Ne dajte se v tem odločilnem hipu zapeljati ljudem, kateri še zadnji trenotek hočejo resnico skrivati, zaupajte pošteni komisiji in govorite, kar vam vest, pošteni vest narekuje. Kdor je sedaj kukavica, ta nij vreden, da bi se mu kdaj boljše godilo.

Resnica sicer v oči kolje, ali pomislite, dragi rojaki, ako ste vi toliko britkega pretrpeli dosedaj, ako so se vam vaše svete državljanske pravice kratile na neuslišán način — potem prst raz usta, z resnico na dan! — Sedaj je prilika, sedaj stopajte jeden za drugim pogumno pred nepristansko komisijo in pritožujte se, dokler nij — prepozno!

Iz seje mestnega zbora ljubljanskega dné 22. marca.

Bilo je začetkom meseca februarja t. l. ko dopolnilne volitve za občinski odbor ljubljanski še niso bile razpisane in je tukajšnji organ nemške in renegatske stranke Dežman-Kalteneggerjeve jako zgodaj mahnil po bobnu zarad volitev za ljubljanski občinski zbor.

Takrat je „Laib. Tagblatt“ pisal, da mislijo narodnjaki, oprti na dogodke in vspeh pri zadnjem ljubljanskej volitvi za državni zbor, zdaj z vso resnobo liberalnej stranki izpuliti drugi volilni razred. „A“ pravi nadalje „Tagblatt“, vendar bi utegnila pri tem računú majhena napaka uriniti se. Kajti, davkoplačevalcem ne more vse jedno biti če občinska uprava ravno zdaj pride v roke stranki, ki je uže do-

katerim Samhaber povsod govori in piše o našem pesniku ter čitatelja ogreva zanj. Malokedaj še slavil se je naš Preširen tako lepo, kakor ga slavi Samhaber v svojej veličastnej odi „An Preširen“, iz katere navajam tukaj nekoliko rázstavk:

Und so verzeihe dem Genossen,
Wenn er die schönsten Blumen bricht
Und Deines Herzens zarte Sprossen
Zu einem bunten Kranze ficht!
Ich fühle ja, was Du gelitten,
Da Du den alten Kampf gestritten,
Den Erde mit dem Himmel kämpft;
Sie hätten gerne jenes Feuer,
Das Liebe schlug aus Deiner Leier,
Im ersten Unmuth Dir gedämpft.
Zertheilt ist nun die ernste Wolke,
Der blauste Himmel sieht herab,
Und ringsum strómt von Deinem Volke
Des Dankes Jubel an Dein Grab.
Du bist nicht todt, Du lebst in Liedern,
Dir können Berg und Thal erwidern,
Im Dorfe singt Dich jedes Kind;
Der Bauer, der die Pflugschar leitet,
Der Krieger, der in Waffen schreitet,
Und der am Pulte sitzt und sinnt:

Der Denker über grauen Schriften,
Der Doktor unter Actenstaub;
Der Hirte auf des Berges Triften,
Der Jäger in dem grünen Laub;
Der Studio voll Ferienwonne,
Die Dirne schäkernd an dem Bronnen,
Der Bursch vor ihrem Fensterlein;
Des Hauses Mütterchen, das alte,
Ja selbst der Ziffermensch, der kalte:
Vor ein'm guten Gläschen Wein:
Sie preisen Dich an allen Orten,
Du bist des Volkes Wunderhorn!
Und als mir nur ein Trunk geworden
Aus diesem liederreichen Born:
Der Frühling kam in mich gezogen,
Die kleinen Waldessänger flogen
Und zwitscherten mir um das Haupt;
Um mich nur Rosen und nur Reben,
Und so voll Licht und Luft und Leben
Hab' ich zuerst an Dich geglaubt!

Lep je tudi sonet, v katerem opéva svoje romanje k Preširnovemu rojstvenemu domu:

Im Sommer war's. Mit schmeichelnder Geberde
Der Morgen zu dem Fenster sah herein,
Der Himmel war so wolkenlos und rein,
Im Schmuck der Blumen lächelte die Erde.

Schon wartete der reisige Gefährte,
Und in die hohen Berge gieng's hinein;
Doch zog es mich so einzig und allein
Nach meines Sängers heimatlichem Herde.

Wie traulich sah aus sommergrünen Bäumen
Das s hlichte Haus den fremden Wand'rer an!
Zum Markuskirchlein schritten wir hinan
Und ruhten lange wie in tiefen Träumen.
Mir aber war, als ob an dieser Stätte
Der Geist des Sängers mich umflüstert hätte.

S kratka: prof. Samhaber, ki je uže s svojimi izvirnimi nemškimi pesnimi, osobito s svojo epiško pesnijo „Walfrida“ pokazal, da nij zadnji v sedanjih nemških pesnikov številu, postavil je tudi s svojim najnovejšim delom „Preširenklänge“ sebi in našemu Preširnu lep spomenik. Želim, da bi knjiga zaradi svoje elegantne vnanje oblike in pesniške vsebine v Nemcih našla mnogo kupcev, ter našemu pesniku pridobila mnogo čestiteljev. A tudi slovenski svet bode vrlemu prelagatelju vedno hvaležen, da je tako lepo oslavil ljubljenskega pesnika njegovega. Fr. Levec.

kazala, kakó zna z denarjem občine gospodariti. Ko bi zdaj, česar pa celo nič ne mislimo, da bi možno bilo, zopet vladanje v mestnej hiši prešlo v roke narodnej stranki, prepričani smo, da bi vspeh loterijskega posojila kakor pleve v vetru razpihan bil, in bi se v kratkem času mestni budget ravno zopet tam našel, kjer je bil, ko je bila narodna stranka prisiljena od uprave občinskega premoženja odstopiti. — Tako je pisalo glasilo nemške kazine. Nu, niso še izžrebane prve številke tega loterijskega posojila, a prvi del sreček se je uže izdal in blagajnice mestne so napolnene z novci, kateri so se izžrili za prvo emisijo ljubljanskega mesta sreček. Nij bilo treba dolgo čakati, da vidimo, kako koristno in varno nameravajo mestni očetje naložiti svoto z loterijskega posojila ljubljanskega in baje so se podvzivali to storiti še prej, nego bi mogli zgubiti večino v mestnem zboru ljubljanskem, baje zato, da bi vspeh loterijskega posojila ljubljanskega od narodnjakov ne bil „kakor pleve v vetru razpihan“. Sklenili so kar mej soboj kupiti ljubljanski kolizej in na vrat na nos povabili so komaj 24 ur poprej mestne odbornike, naj si pridejo ogledat kolizej. Prišlo jih nij znatno število, a sklenili so kupiti kolizej in sklicali zatorej v soboto sejo. Kako izvrstno znajo ali so vsaj hoteli nemški mestni očetje uporabiti vspeh loterijskega posojila z nakupom kolizeja, to bodo naši č. bralci, a posebno volilci ljubljanski, razvideli iz poročila, katero jim podajemo tukaj.

Vsekakor pa mislimo, da bode poročilo o tej obravnavi kazalo, kje je varčnost večja, ali pri kolovodjih kazinske klike ali pri narodnih meščanskih odbornikih.

V sobotnej seji mestnega odbora ljubljanskega se je bilo zbralo jako znatno število odbornikov, namreč 24. Na dnevnem redu je bil predlog zjedinenih odsekov: naj bi se odločilo o vlogi gosp. Withalma, ki na prodaj ponuja mestu kolizej. Poročevalec zjedinenih odsekov je bil dr. Suppan.

V začetku svojega jako dolgega govora je najprej razlagal, kako veliko korist ima dné 1. julija m. l. potrjena postava ob ukvartiranji stalnih vojaških krdel v mirnih časih. Povedal je, da so poslopja, katera so zidana po pravih nove postave, hišnega davka prosta, da se dobode plača, ali je kaj vojakov v vojašnici ali ne, in da se je odškodnina za stanovanje vojakov, ki je znašala doslej komaj nekaj več, nego $\frac{1}{2}$ kr., odslej, ko mora i dežela doplačevati, povišala na $3\frac{1}{2}$ kr. Skrb za umeščenje vojakov sedaj da pač ima v prvej vrsti dežela, ali, ako bi možno bilo da obrne mesto nekoliko koristi nase, akoravno se zdaj še ne ve, kaj hoče storiti deželni zastop. Novo vojašnico preje zidati pač za zdaj nij priporočati, a če bi se kupil kolizej, bi se znala znatna kupčija napraviti z denarji loterijskega posojila ljubljanskega. Naročilo se je tedaj županu, da vpraša posestnika kolizeja, kateri je uže prejšnja leta svoje posestvo mestu ponujal, ali je še pri volji, prodati kolizej in koliko zahteva zanj.

(Dalje prih.)

Domače stvari.

— (Naš novi deželni predsednik.) Z Dunaja smo prejeli v nedeljo dné 21. t. m. naslednji brzovjav: Uradna „W. Zeitung“ poroča, da je g. deželni predsednik vitez Kalina imenovan ces. namestnikom v Moravskeji, a g.

dvorni svétnik upravnemu sodišču Andrej Winkler je imenovan deželnim predsednikom kranjskim.

— (Z Dunaja povrnili) se je v Ljubljano dosedanji naš dež. predsednik in novoimenovani ces. namestnik moravski g. vitez Kalina. Kakor čujemo, nameravajo ljubljanske bivšemu deželnemu predsedniku, pred njegga odhodom v Brno, priréditi ovacijo.

— (G. Kraus.) urednik ljubljanskemu nemškemu kazinskemu listu, odloži uredništvo tega lista, kakor poroča dunajski „Vaterland“ v dopisu iz Ljubljane. Nas to sicer nič ne briga, ker je nam jedno, kdo da ureduje ón listič; vendar pa moramo reči, da noben urednik ljubljanskega „Tagblatta“ nij še toliko kozlov ustrelil, kakor baš g. Kraus.

— (Sneg pobelil) je na cvetne nedelje jutro Ljubljano in nje okolico, ali uže popoldne istega dné je većinom skopnel. Tudi denašnje oblačno nebo nam še ne obeta takó krasnih solčnih, če tudi ne pregorkih dni, kakor smo jih imeli skoraj uže ves minoli teden.

— (Naš domači umeteljnik g. Jan. Wolf) bode letošnje poletje slikal prezbiterij župnijske cerkvi v Ribnici. Pri ornamentih mu bode pomočnik mladi slikar g. Jebčič. Načrt umetelnikovemu delu je prekrasen, in imé g. Wolfovo je porok, da se tudi dovršeno izvéde.

— (Bralno društvo v Krškem) napravi v nedeljo, 21. t. m. na korist stradalnim Notranjcem glediščni predstavi: „Der Hirt“ in „Dva gospoda in en sluga“. Vstopnina je 50 kr. za osobo.

— (Iz Vipave) se dné 13. t. m. piše „Novicam“: Kakor povsodi, je minola tudi pri nas v Vipavi dolgo trajajoča zima, katera se je pa denes zopet mimo gredé nenavadno hudo oglasila, kajti denes imamo tako mrzlo burjo, da voda zmrzava. Stari ljudje take zime, kakršna je bila letošnja, ne pomnijo. LAVORIKOVO drevje (lorber), oljke, smokve, še celo borovci so pozebli, ter se posušili. A vse to naj bi uže bilo. — škoda po vzehi teh rastlin nij izdatna, ali vsa drugačna je škoda, katero nam je zima naredila na vinske trti. Takoj po hudej zimi smo zapazili po vinogradih, posebno po plantah, mnogo starih trt, od mraza razpokanih, dakle suhih. Zdaj pri obrezavanji se pa kaže, da so žalibog tudi nerazpokane trte većinoma čisto suhe, mrtve. Sme se reči, da smo skoraj ob tri četrtine starih trt, ob polovico pa prav gotovo sploh. Mladim trtam je bilo prizanešeno, toda mladih trt je primeroma celo malo. Srečna vinorejska šola na Slapu, katera ima samo čisto mlade vinograde! — In tako je žalostna neovrgljiva resnica, da je za Vipavce dobra vinska letina za letos in tudi za dve do tri sledeča leta izgubljena, nemogoča. — Zimsko žito, kar se ga je usejalo, prezimilo je dobro. Sadno drevje obljubuje sploh obilo ploda, — srečne zatorej srenje, katere imajo dosti sadnega drevja! Mandeljni in marečice uže cvetó. — Kakor so „Novice“ uže naznanile, se v Vipavi vršé na korist stradalnim Vipavcem uže dve nedelji zaporedoma javna predavanja. Prvih dveh predavanj udeležila se je prav povoljna množica poslušalcev. Nadejati se je, da jih tudi pri poslednjih dveh manj ne bode, in da se bode tako nabrala precejšnja svota za stradajoče siromake.

— (Kranjska družba kmetijska) je poslednje dni prejela od ministerstva kmetijstva dva dopisa, katera kažeta, da si vlada

resno prizadeva, v življenje sklicati take zavode in naprave, po katerih bi se reja goveje živine po vseh deželah cesarstva tako pomnožila in povzdignila, da bi domače dežele toliko živine prirejevale, kolikor več je bodo potrebovale, ko se bode zaradi obrambe goveje kuge leta 1881. meja cesarskih dežel za vselej zaprla proti Rusiji in Rumuniji, ki sta dozdaj vsako leto na milijone svojih goved prodali v dežele našega cesarstva. V enem pismu vprašuje gosp. minister grof Falkenhayn družbo kmetijsko, kaj ona misli o ustanovitvi asekurance za govejo živino v vsakej deželi? ali naj bi asekurance bila prostovoljna ali prisilna? ali naj bi se asekurance osnovala za celo deželo skupaj, ali le za posamezne kraje in okraje skupaj? kako naj bi vlada uplivala, da se ustanové dobre živinske asekurance? — Drugo pismo stavlja družbi kmetijski 12 vprašanj, kaj naj bi kmetijski gospodarji in živinorejci sami počeli, da se pomnoži in zboljša govedoreja z ozirom na čas, ko se bodo meje mej Rusijo in Rumunijo in pa Avstro-Ogersko zaprle in ne bode več tuje goveje živine dohajalo v naše cesarstvo: kakó namreč pridelovanje klaje pomnožiti, a žita zmanjšati, kakó stelje več pridelati, kako senožeti bolje oskrbovati, kakó dobra goveja plemena uvajati, prepoved premlada teleta klati, skrb za umno živinorejo, premije za izrejo pitanih volov, — uvajanje sejmov za pitano živino? O vsem tem in o še več drugih rečéh želí ministerstvo kmetijstva tudi od naše družbe, kakor od vseh družih kmetijskih družbe, izvedeti dobrih nasvetov, da na njih podlagi potem prične daljnje delovanje. Gotovo bi centralnemu odboru družbe kmetijske dobro došla poročila o tem: kaj naši živinorejci mislijo o živinske asekurance? Po naših mislih bi taka asekurance bila gotovo takó velika dobrotá kmetijskim gospodarjem, kakor je asekurance proti škodi ognja gotova dobrotá hišnim gospodarjem; ali prisilna bi morala biti, to je, vsak lastnik bi svoja goveda moral zavarovati, kajti potem bi tarifa celó majhena bila, in le taka asekurance bode dobitljiva naprava, katera ne bi težila nobednega gospodarja, če za malo krajcarjev zavarovanja dobi odškodnino, ko mu pogine živina.

„Nov.“

— (O gimnaziji v Sarajevu) čitamo v novinah poročilo ravnatelja dr. Zocha, ki mej drugim piše: „Učencev ima ta zavod 81, a po veri razmerno je največ katolikov namreč 27. Uzrok temu je, ker so si pravoslavni, držeči gimnazij za nekako propagando katolištva in hrvatstva, osnovali poseben gimnazij, ter prvi razred uže letos otvorili, in ker so katoliki prej mnogo boljše uréjene ljudske šole imeli, pa je tako mnogo več dijakov prišlo v gimnazij. Dijaki so vsi brez razlike bistroumni marljivi kakor bčele t. j. učili bi se od jutra do večera, poleg tega so npravstveni in poslušni, da človeku srce utriplje od radosti, ko vidi toliko voljo, marljivost in takšen napredek. In to je ravno neka nagrada za ostalo robinzonsko življenje. Napredek je v vseh predmetih boljši, nego v tistih slovenskih šolah, kjer se dijaki z nemščino ali magjarščino „kultivirajo“. Verjemite, da mi je ljubši jeden bosanski deček, nego 10 naših junakov, kateri v petem letu uže znajo čitati in pisati, ali se jim pri tem šola studi. Tukaj sem se uveril o resnici davno v srcu gojenega maksima, da se čitanje in pisanje ima še le v 8. ali 9. letu začeti učiti, a do tega velja deco samo odgojevati. Od 9. do 14. leta naj bi se mladež